

2012-03-15

Miljö- och byggnadsnämnden

Plats och tid: Listerbysalen, Stadshuset, Ronneby 10.00 – 10.30.

Beslutande

Ledamöter

Lena Karstensson (m)
Olle Helt (m)
Knut Svensson (c)
Jan Olofsson (c)
Alexandra Forslund (fp)
Bert Anders Svensson (rp)

Ledamöter

Magnus Pettersson (s)
Margareta Yngveson (s)
Gunnar Ferm (s)
Nils-Erik Mattsson (mp)
Stefan Kullman (sd)

Tjänstgörande ersättare

Curt Piculell (m)
Linnéa Carlsson (s)

Övriga deltagare

Ersättare

Lars Hansson (m), obs. ersättare
Tommy Arvidsson (s)
Willy Persson (kd)

Tjänstemän

David Gillanders, Stadsark.
Laila Karlsson, Sekr.
Eva Lydin, Fast.förv.
Jan Moberg, MoBchef
Magnus Olofsson MoHinsp.

Utses att justera: Magnus Pettersson

Justeringens plats och tid: Stadshuset, kommunledningsförvaltningen 2012-03-15

Sekreterare: Laila Karlsson **Paragrafer:** 60

Ordförande: Lena Karstensson

Justerande: Magnus Pettersson

Anslag/Bevis

Protokollet är justerat. Justeringen har tillkännagivits genom anslag.

Organ: Miljö- och byggnadsnämnden

Sammanträdesdatum: 2012-03-15

Datum för anslags uppsättande: 2012-03-16

Datum för anslags nedtagande: 2012-04-10

Förvaringsplats för protokollet: Kommunledningsförvaltningen

Underskrift: Laila Karlsson

Innehållsförteckning**Sid**

§ 60 Totalförsvarets forskningsinstitut (FOI) redovisning av regeringens uppdrag om en internationell jämförelse i fråga om militär flygverksamhet och vindkraft - Remiss från kommunens enhet för samordning, utveckling och sekretariat (Omedelbar justering)	3
---	---

2012/162

§ 60 Totalförsvarets forskningsinstitut (FOI) redovisning av regeringens uppdrag om en internationell jämförelse i fråga om militär flygverksamhet och vindkraft

Remiss från kommunens enhet för samordning, utveckling och sekretariat

Sammanfattning

Remiss har inkommit till miljö- och byggnadsnämnden ifrån kommunens samordnings- och utvecklingsenhet.

Remissen innefattas av en redovisning av FOI:s uppdrag "Internationell jämförelse avseende militär flygverksamhet och vindkraft". I den har man gjort en internationell jämförelse av olika försvarsmakters, särskilt flygvapnets, verksamhet och vindkraftsutbyggnad i närheten av militära flygplatser. De länder som pekades ut i uppdraget och ingår i jämförelsen är Danmark, Tyskland, Finland och Norge.

Ledamot Nils-Erik Mattsson (mp) har till miljö- och byggnadsnämnden inkommit med en skriftlig inlägga (daterad 2012-03-08) till detta ärende och önskar att skrivelsen skickas med beslutet till samordnings- och utvecklingsenheten.

Uppdragets omfattning och innehåll:

Belysa förhållandet i Sverige mellan det civila och det militära flygets verksamhetsförutsättningar ställt i relation till vindkraftutbyggnad.

Utred och redovisa ett antal specifika frågor inom områdena ländernas försvar, organisationsfrågor, militär flygutbildning, förutsättningar för militär flygverksamhet, tekniska frågor med bäring på etablering av vindkraft, vindkraftfrågor, stoppområden/samrådsområden samt prövningsprocessen om vindkraft.

Identifiera och analysera skillnader mellan Sverige och de jämförda staterna samt analysera om dessa skillnader är motiverade.

Föreslå åtgärder för att utvecklas i enlighet med de mål och ekonomiska ramar som fastställts av riksdagen

Uppdraget är inte en överprövning eller en omprövning av Försvarsmaktens beslut om interna riktlinjer om hantering av inkomna vindkraftremisser från den 4 oktober 2010. Det är svårare för länder som ej ingår i någon försvarsallians då de måste säkerställa förmågor på egen hand (Finland och Sverige). De resurser som kan påverkas av vindkraft är infrastruktur, mark/vattenområden som krävs för utbildning och övning samt tillgång till radarinformation för övervakning av havsområden, markområden och luftrum. Sverige har även ett viktigt inslag av lågflygningar. De geografiska förutsättningarna i Sverige, Norge och Finland innebär goda förutsättningar att bedriva militär flygverksamhet (övning, utbildning, insatser) över det egna territoriet utan några större inskränkningar. Över Danmark och Tyskland som är mer tätbefolkade finns större restriktioner.

Danmark och Tyskland har idag den största utbyggnaden av vindkraftverk. Dessa länder planerar även för en ökning av vindkraften. Norge och Finland finns i den andra änden av skalan, Sverige någonstans däremellan. Länderna har även en, sinsemellan, olik tillståndprocess vad gäller uppförande av vindkraft. Nivån besluten fattas på samt hur den slutliga arbetsfördelningen mellan myndigheter och aktörer i vindkraftsärenden ser ut skiljer sig mellan länderna också.

Försvarmakten fungerar, i samtliga länder, som remissinstans i vindkraftärenden. Sverige, Danmark och Norge har en centraliserad ärendehantering i alla frågor rörande vindkraft. Tyskland har en regionaliserad modell med centrala inslag och i Finland sker ärendehantering försvargrensvis.

I jämförelsen med s k stopp- samrådsområden visar denna att den svenska Försvarmakten ställer de mest långtgående geografiska kraven, uttryckt som stoppområden, för att undvika ytterligare etablering av vindkraft i närheten av militära flygplatser. I Finland och Norge har det inte varit aktuellt med sådana områden ännu. Tyskland har definierade områden runt militära flygplatser och i Danmark redovisar inte Försvaret några geografiska stoppområden utan tar individuell ställning till de områden som föreslås för vindkraftsetablering.

Vid en jämförelse mellan de undersökta länderna bör det först slås fast att de är sinsemellan väldigt olika i fråga om hur mycket vindkraft som finns etablerad i respektive land. De faktiska intressemotsättningarna mellan militär verksamhet och vindkraftutbyggnad varierar därför kraftigt, likaså de konkreta erfarenheterna av att hantera potentiella intressekonflikter.

Exempelvis har utbyggnaden i Norge och Finland hittills varit begränsad och konflikterna få. Det som utredningen i första hand kan säga något om är dels inom vilken process dessa intressen hanteras, dels den formella ställningen för försvarets intressen i de båda länderna, vilket bedöms som stark. Restriktioner för den militära flygverksamheten på grund av vindkraft är mycket begränsad. I Tyskland och Danmark är situationen den omvända. Restriktionerna totalt sett för den militära flygverksamheten är mycket större än i Norge, Danmark och Sverige, men vindkraften är bara en faktor som förklarar detta. Den väsentliga högre befolkningstätheten innebär i sig också stora restriktioner.

I frågan om samråds- och stoppområden är det den svenska Försvarmakten som ställer de mest långtgående geografiska kraven för att undvika ytterligare etablering av vindkraft i närheten av militära flygplatser. Med tanke på den mycket begränsade utbyggnaden hittills i Norge och Finland är det därför mest relevant att diskutera skillnader mellan Sverige och Danmark och Tyskland.

Det finns några särskiljande faktorer att peka på mellan Sverige respektive Danmark och Tyskland, varav den största är alliansfriheten. Att, som Sverige, stå utanför en militär allians innebär att man i mycket hög grad behöver slå vakt om en självständig försvarsförmåga och att bygga upp landets gränser med egna resurser för att skapa de förutsättningar som krävs för att bygga upp och vidmakthålla valda förmågor. Det kan t.ex. handla om möjligheter till utbildning och övning. En annan faktor som skiljer de tre länderna åt är grundutbildningen av piloter. I Danmark sker den grundläggande

flygutbildningen hemma med propellerplan - den taktiska flygutbildningen med jetplan sker utomlands. I Tyskland är hela pilotutbildningen för stridsflyg förlagd utomlands. I Sverige sker såväl grundutbildning som taktisk flygutbildning på hemmaplan med jetplan. Högre hastigheter jämfört med propellerplan innebär krav på större "övningskörningsområden". En tredje faktor som dock är svår att kvantifiera är den vikt som läggs på lågflygningar. I Sverige betonas lågflygning som en del i det taktiska uppträdandet relativt sett mer än i Danmark och Tyskland.

Försvarens i Sveriges motiv och argument för de riktlinjer som myndigheten tillämpar i vindkraftsärenden är starkt ifrågasatta av vindkraftbranschen.

Ett antal problem vad gäller vindkraftsutbyggnad och Försvarens samt lösningar till dessa (kursivt) redovisas i remissen;

- Bristande kunskap och information om påverkan av vindkraft på Försvarens verksamhet och system. Som förslag till åtgärder anges att det bör utvecklas en handbok som förklarar påverkan av vindkraft på Försvarens verksamhet och system, utveckla tydligare beskrivningar av olika riksintressen i förhållande till vindkraft, tydliggöra potentiella konflikter mellan olika riksintressen. Länsstyrelsen bör ta en mer aktiv roll i att förklara totalförsvarets intressen, förbättra kunskapsläget om totalförsvarets riksintressen samt ett breddat deltagande i nätverk och samarbetsforum.

- Svårigheter att tidigt identifiera lämpliga områden för utbyggnad av vindkraft. Förstärkt kommunal process för att identifiera lämpliga områden för vindkraft, fördjupa försvarens deltagande i samråd avseende kommunal översiktsplanering, Försvarens bör peka ut "konfliktfria områden", Förtäta befintliga etableringar av vindkraft.

- Brister i hantering av enskilda förfrågningar och ärenden. Fortsätt med tidiga bedömningar i förhållande till försvarets intressen via central kontaktpunkt, utförligare underlag från projektörer vid tidiga förfrågningar, Försvarens bör, så långt det är möjligt ange skäl för avslag, Gradera ställningstaganden där så är möjligt, rensa FMV:s tillståndsdatabas från inaktuella förfrågningar, etablera ett nationellt register över ansökta, tillståndsgivna och byggda vindkraftverk under en huvudman, samlad hantering av civila och militära luftfartsintressen, livscykelperspektiv på flygplatser, utpekad informationsinstans för civil luftfart.

- Oklara förutsättningar för tekniska anpassningar för reducerad påverkan från vindkraft. Förbättra modellerna för beräkning av vindkraftverks inverkan på radiolänk, utred möjligheten att nyttja flerantenn teknik för att göra radiolänk mindre känslig för påverkan från vindkraftverk, skapa fördjupade kunskaper om hur vindkraftparker påverkar militära tekniska system, komplettera befintliga radaranläggningar genom installationer på vindkraftverk, minska radarmålytan för vindkraftverk, undersök förutsättningarna för radartekniska förbättringar, inkludera robusthet mot vindkraftverk i försvarets kravspecifikationer.

Bedömning

Problemen som FOI pekar ut i remissen är aktuella. Dock anser kommunen att den "förstärkta kommunala processen för att identifiera lämpliga områden för vindkraft"

redan finns i och med PBL:s regler om översiktsplaneprocessen. Försvaret blir automatiskt hörda via länsstyrelsen vad gäller översiktsplanefrågor i kommunen. Kommunen har också tagit fram ett tematiskt tillägg till översiktsplanen som antas inom kort. I denna process har kommunen haft ett utökat samråd med just Försvaret - vars intresse kommunen anser väga tyngst i utpekandet/uppförandet av vindkraftverk. Däremot anser kommunen att det vore bra om Försvaret kunde peka ut "konfliktfria områden" - eller åtminstone se över stoppområdena så att dessa är så små som möjligt. I Ronneby kommun är så gott som hela kommunen utpekad som ett stoppområde.

Förslag till beslut

Miljö- och byggnadsnämnden översänder ovanstående synpunkter till kommunens enhet för samordning, utveckling och sekretariat.

Deltar i debatten

I debatten deltar ordförande Lena Karstenson (m), Nils-Erik Mattsson (mp) och Margareta Yngveson (s).

Beslut

Miljö- och byggnadsnämnden översänder ovanstående synpunkter till kommunens enhet för samordning, utveckling och sekretariat.

Nämnden beslutar också att till detta beslut skicka med ledamot Nils-Erik Mattssons (mp) skrivelse/inläga (2012-03-08) till samordnings- och utvecklingsenheten.

Detta beslut justeras omedelbart.

Exp:

Enheten för samordning, utveckling och sekretariat, Anna- Karin Sonesson + Nils-Erik Mattssons (mp) skrivelse/inläga (daterad 2012-03-08)

Akten + Nils-Erik Mattssons skrivelse